

REDAKTIONELT

For godt et år siden udsendte Massekultur & Medier et temanummer (nr. 7, 1983) om "provinsen i radio og tv". Nummeret handlede om DR's provinsorienterede aktiviteter: Om tv-programmet "Landet rundt" (Senere: "Dagens Danmark") og om regionalradioerne.

Tidligere - nemlig i 1981 - udsendte tidsskriftet et temanummer om "lokalradio" (nr. 2, 1981). Her var udgangspunktet forventningen om et nært forestående forsøg med lokalradio og -fjernsyn, og nummeret belyste dels de samfundsmæssige forudsætninger for et sådant forsøg, dels referede det erfaringer med sådanne aktiviteter i Sverige, England og Italien.

Forsøget med lokale radio- og fjernsynsaktiviteter blev ikke igangsat så hurtigt, som vi dengang forventede. Men nu er der sket noget: I efteråret 1983 startede forsøget med lokal radio- og fjernsynsvirksomhed. Der er indtil i dag givet 111 sendetilladelser til nærradiostationer, og ca. 95 er i gang; der er givet 43 tilladelser til lokal-tv-forsøg, hvoraf ca. 20 sender eller har sendt - nogle imidlertid i et samarbejde eller inden for meget beskedne rammer, så der i alt nok kun er en halv snes iøjnefaldende tv-forsøg. Hertil kommer DR's forsøg med regional-tv, TV-Syd i Syd- og Sønderjylland.

Men hvad er baggrunden for denne situation som vi i nærværende nummer gør status over? Dette spørgsmål beskæftiger Ole Prehn sig med i den afsluttende teoretiske artikel, "Nærradio - udforskning af et alternativ".

Set "nedefra" er baggrunden en voksende forståelse for de lokale samfunds sociale processer, en forståelse som måske er en reaktion på en voksende samfundsmæssig og statslig fremmedstyring.

Set "oppefra" kan baggrunden være den samme fornemmelse af en for overdreven fremmedstyring; i så fald udtrykker denne fornemmelse sig imidlertid snarere som legitimationsproblemer. Reaktionen vil i så fald være et ønske om at iværksætte aktiviteter, der sigter mod den bedst mulige tilrettelæggelse af en mere egalitær

mediestruktur.

Endelig bør man ikke se bort fra en tredje synsvinkel, nemlig ønsket hos eksisterende medievirksomheder (især dagblade) om at undersøge mulighederne for at tilegne sig nye mediekanaler. I så fald vil reaktionen være en reallokering af ressourcer (mandskab og penge) med henblik på at afprøve de nye medier og disses markedsmuligheder.

Disse forskellige synsvinkler kan ikke undgå at indvirke på forskningstilgangen til de nye, lokale ætremedier: Hvilket udgangspunkt skal man vælge, når man søger sig præmisser for forskningsmæssige metodevalg og vurderingskriterier?

Man kan forsøge at beskrive de brede sociale processer, som sættes i gang i de nye lokalmedier og som disse i sig selv er et udtryk for. Man kan med andre ord se på de "samvirkespiraler", som nærradio og lokal-tv indgår. En sådan tilgang ville nok svare til synsvinklen "nedefra".

Man kan imidlertid også gennemføre oversigtsprægede ressource-, aktivitets- og publikumsanalyser med henblik på at skildre de nye tendenser som udviklingstrin henimod en mere egalitær mediestruktur. En sådan tilgang vil jo bl.a. kunne bruges i en samlet vurdering af forsøgsvirksomheden og som grundlag for eventuel fremtidig lovgivning på området.

Endelig kan man - svarende til den tredje synsvinkel - foretage markedsorienterede analyser for at kortlægge adækvate investeringsstrategier.

Selvfølgelig eksisterer sådanne tilgange sjældent i ren form; naturligvis er der også mulighed for andre tilgange. Og endelig vil vi undlade at påstå, at de allesammen skulle være repræsenteret i dette nummer. Men i hvert fald er de fleste af hovedtendenserne beskrevet.

I den indledende artikel "Det danske nærradio-forsøgs første år" giver Vibeke Petersen, Ole Prehn og Erik Nordahl Svendsen et samlet billede af forsøgssituationen for så vidt angår radio-aktiviteterne. Artiklen er især baseret på en række kvantitative registreringer foretaget af den følgeforskning, som er knyttet til den

centrale forsøgsledelse.

Dernæst følger to artikler, som beskriver de eksisterende medievirksomheders forsøg på at tilegne sig de nye medier: Per Jauert gennemgår Østjysk Avis-tv, dvs. dagbladene i Århus Amts forsøg med lokal-tv. Jesper Elm Larsen og Torben Hansen ser på forsøget i Odense, Kanal Fyn, som ikke mindst Den fynske Bladfond har andel i.

Også DR har engageret sig i forsøg med decentralisering af tv-mediet. Dette engagement har udmøntet sig i eksperimentet med TV-Syd, som sender programmer til den syd- og sønderjyske landsdel. Carsten Hansen, som er ansat ved Institut for Grænseregionsforskning i Aabenraa for at følge dette forsøg, redegør i artiklen "TV-SYD - Erfaringer fra et år med regional-tv" for en række af sine forskningsresultater.

Som afslutning på temadelen diskuterer Ole Prehn som allerede nævnt nogle af de teoretiske og metodiske problemer, som melder sig for udforskningen af de lokale og regionale medieaktiviteter.

Redigeringen af dette nummer er afsluttet d. 1. oktober.